

Za prof. MUDr. Václavem Zamrazilem, DrSc.

*28. 9. 1936 – †27. 6. 2018

27. června 2018 podlehl svému vážnému onemocnění prof. MUDr. Václav Zamrazil, DrSc., dlouholetý vedoucí klinického oddělení a zástupce ředitele Endokrinologického ústavu, přednostu subkatedry endokrinologie IPVZ Praha a místopředseda výboru České endokrinologické společnosti České lékařské společnosti J. E. Purkyně.

Narodil se v Praze, vystudoval břevnovské gymnázium a Fakultu všeobecného lékařství UK. Studium ukončil v roce 1960 a nastoupil jako sekundář v nemocni v Písku, ve které získal nejen neocenitelné zkušenosti v oboru vnitřního lékařství (I. atestace roku 1964), ale i z dermatologie. Byl uznáván mezi kolegy a oblíben u pacientů, kteří se ve značném počtu hlásili do jeho péče i po jeho přechodu do Prahy.

MUDr. V. Zamrazil využil v roce 1965 možnosti přechodu do Prahy, a to na místo ve zcela novém oboru. Doc. MUDr. Karel Šilink, zakladatel Výzkumného ústavu endokrinologického (VÚE), totiž po dohodě s vedením motolské nemocnice zřídil v areálu nemocnice lůžkové radioizotopové oddělení, které bylo modelem pro později vznikající kliniky nukleární medicíny a pro které vyhledával perspektivní mladé lékaře. Na lůžkovém oddělení, které bylo primárně zaměřeno na diagnostické a terapeutické využití radiojodu u tyreopatií, se MUDr. V. Zamrazil seznámil s prací s izotopy a při ambulancích v ústavu na Národní třídě s endokrinologií v celé její šíři. Při své vědecké přípravě se věnoval vztahu funkce štítné žlázy k metabolismu sacharidů a na toto téma obhájil svou kandidátskou práci (1972). Tato práce ho přiblížila k okruhu českých diabetologů.

V roce 1983 po úmrtí druhého ředitele Výzkumného ústavu endokrinologického, MUDr. J. Pečeného, bylo třeba podle ministerského rozhodnutí oživit organizaci v některých směrech, zejména v klinické činnosti, a proto byl k tomuto úkolu jako nejvhodnější povolán

MUDr. V. Zamrazil. Přešel jako vedoucí na oddělení klinické endokrinologie VÚE, které vedl do roku 2004 a současně byl vedoucím lékařem ústavu a zástupcem ředitele ústavu. Jeho zásluhou byla i modernizace klinického provozu a svým dílem přispěl i k zavádění tehdy teprve se rodících metod, jako je ultrasonografie štítné žlázy nebo punkce tenkou jehlou. Svými přátelskými kontakty zajistil v té době i potřebnou lůžkovou péči pro pacienty VÚE na klinice na Zeleném pruhu, v Motole nebo v Nemocnici Pod Petřínem, a také výzkumnou spolupráci s Lázněmi Lipová. V 90. letech 20. století se zasloužil se o renesanci epidemiologického průzkumu výskytu tyreopatií a jodového deficitu u nás, a navázal tak na průkopnickou práci zakladatele ústavu doc. K. Šilinka. V souvislosti řešením jodového deficitu se zabýval i interdisciplinární koordinací této problematiky jako člen Národní komise pro řešení jodového deficitu a jako zástupce ČR v Evropské komisi ICCIDD (International Council for Control of Iodine Deficiency Disorders – Mezinárodní rady pro sanaci chorob z jodového deficitu). Podílel se organizačně, prakticky i interpretačně na akci Thyromobil, která pro řešení epidemiologie jodového deficitu proběhla v Evropě. V poslední době se intenzivně zajímal o záněty štítné žlázy a o autoimunné podmíněné tyreopatie.

V roce 1999 byla ředitelem IPVZ Praha nabídnuta Endokrinologickému ústavu významná pozice v postgraduálním vzdělávání lékařů a na pozici přednosty subkatedry endokrinologie byl jednoznačně vybrán prof. V. Zamrazil. V této funkci a jako předseda atestační komise pro endokrinologii byl garantem kvality vzdělávání a úrovně lékařské péče v tomto oboru pro celou generaci endokrinologů. Pod jeho dohledem byla v ústavu i výrazně zkvalitněna i předatestační výuka endokrinologie.

Počet je autorství nebo spoluautorství vědeckých nebo odborných prací prof. V. Zamrazila se blíží 500 publikací (z toho více než 200 uváděných na PubMed; dosáhl H-indexu 13 podle Web of Science) a mnoha přednášek a několika monografií. V roce 1989 obhájil doktorskou disertační práci na téma jodového deficitu, v roce 1993 byl habilitován na II. LF UK v Praze a v roce 1997 byl jmenován profesorem vnitřního lékařství. Přednášel nejen na II. LF UK, ale také na LF UK v Plzni a na Jihočeské univerzitě v Budějovicích, na kurzech IPVZ a byl také vyzvaným řečníkem na různých národních i mezinárodních akcích. Vědecké práce prof. V. Zamrazila byly oceněny třikrát cenami České endokrinologické společnosti a České diabetologické společnosti, cenou České lékařské společnosti J. E. Purkyně a Státní cenou v roce 1985. Ještě krátce před svým úmrtím byl na Endokrinologických dnech v květnu roku 2018 vyznamenán Charvátovou medailí České endokrinologické společnosti. Byl členem výboru

České endokrinologické společnosti, po několika obdobích jako místopředseda, byl i členem výboru České diabetologické společnosti.

Prof. V. Zamrazil vynikal encyklopedickou znalostí v oblasti medicíny, ale také obdivuhodnou orientací v umění výtvarném i múzickém. Zcela mimořádná byla jeho schopnost procítěně nazpaměť recitovat díla z české poezie po mnoho hodin bez paměťového škobrtnutí. Po osmdesátinách si stěžoval, že s recitací vydrží už jen 4 hodiny místo 14 jako za mlada. Byl zaujatým cestovatelem a i na svých cestách nezapomínal na svou profesi – tak např. na Krétě

objevil v muzeálních sbírkách doklady o výskytu strumy v minojské době.

Odchod prof. MUDr. Václava Zamrazila, DrSc., je velkou ztrátou nejen pro jeho rodinu, pro Endokrinologický ústav, ve kterém strávil 53 let, ale i pro jeho pacienty a pro celou českou lékařskou veřejnost.

Luboslav Stárka

prof. MUDr. RNDr. Luboslav Stárka, DrSc.

Endokrinologický ústav, Praha

Několik smutečních vět čestného předsedy České lékařské společnosti J. E. Purkyně

Když jsem napsal přání k osmdesátinám Václava Zamrazila, netušil jsem, že za 2 roky se s ním budu dne 27. června navždy loučit. Všichni jeho pacienti, spolupracovníci v Endokrinologickém ústavu na Národní třídě v Praze i jeho přátelé a žáci si budou Václava Zamrazila pamatovat jako významného endokrinologa se širokým vzděláním v interní medicíně.

Znal jsem Václava přes 50 let. Sešli jsme se jako mladí pracovníci tehdejšího Výzkumného ústavu endokrinologického (VÚE), kam přišel jako erudovaný lékař z nemocnice v Písku se zájmem o endokrinologii a diabetologii. Tehdejší ředitel VÚE, pan doc. MUDr. Karel Šilink, DrSc., pověřil V. Zamrazila výzkumnými a klinickými úkoly na radioizotopovém pracovišti VÚE v Motole. Tam se brzy vypracoval na odborníka především v patologii a léčbě nemoci štítné žlázy. Od roku 1983 až do 2004 byl vedoucím oddělení klinické endokrinologie VÚE. Byl pověřen zejména řešením problematiky diagnostiky tyreopatií, autoimunitních tyreopatií a především jodového deficitu, který byl v té době u nás častou příčinou patologie štítné žlázy. Václav byl součástí vědeckého týmu, který v 90. letech minulého století přispěl k vymýcení jodového deficitu v našich zemích. Byla to především organizace jodidace kuchyňské soli jako účinné prevence jodového deficitu. Jeho bohaté zkušenosti v této oblasti byly podnětem k přijetí do International Council of Iodine Deficiency Disorders (ISSID) a stal se zástupcem ČR v Evropském koordinačním výboru ISSID a členem European Thyroid Association (ETA). Jeho vědecká činnost vyústila v získání profesury a titulu doktor věd.

Klinické práce v tyreologii publikoval Václav v četných odborných publikacích i monografiích. Byl i řešitelem a spoluřešitelem různých grantů věnovaných endokrinologické problematice, navíc i gerontologické problematice endokrinních a metabolických chorob, zejména diabetu. Václav byl vynikající pedagog a oblíbený řečník na četných konferencích a kongresech. Měl jsem tu čest se autorsky spolupodílet na monografii Endokrinologie – interdisciplinární obor. Publikace byla vydána v roce 2008 v nakladatelství Triton. Byli jsme rádi, že byla příznivě přijata pracovníky různých oborů a biologických systémů, v nichž hormony mají regulační úlohu.

Kromě vědy byla Václavovou oblibou poezie česká i světová. Když jsme sepisovali výše zmíněnou monografii, Václav přiznal, že zná z paměti 70 básní (prý z dřívějších 200!). K našim společným oblíbeným básníkům patřili František Gellner a Josef Hora. Václav netušil, že zanedlouho bude citát z Hory „jak kapky jsme sem napršeli a jako déšť se vsáklí v zem“ patřit jemu vlastnímu jako doklad pomíjivosti lidského života.

Drahý Václave, budeme na Tebe vzpomínat jako na věrného přítele, vědce, dobrého člověka – měli jsme Tě rádi!

Tvůj Jaroslav Blahoš

prof. MUDr. Jaroslav Blahoš, DrSc.

čestný předseda České lékařské společnosti J. E. Purkyně, Praha